

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמפוס בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת מטות - מסעי

בס"ד, עשי"ק פרשת מטות
כ"ח תמוז תשי"ע - שנה א' גליון כ"ח

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצי"ש ר"ת	ירושלים	ביתר	בית שמש	בני ברק
7:13	8:30	8:05	9:05	9:02
7:12	8:30	8:05	9:04	9:02
7:28	8:32	8:02	9:04	9:02

מברכים הודו. מולד אב: ליל שני טעה 6:07 17 חלקים
נא לשמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם
ביד משה ואהרן. ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם
על פי הוי"ה ואלה מסעיהם למוציאיהם (לג א-ב).

צריך להבין שינוי הלשון שבתחילה נאמר 'מוציאיהם
למסעיהם' ואחר כך נאמר בהיפוך 'מסעיהם למוציאיהם'.
והנראה לומר שזה מבואר ממרן הארזי"ל בשער הכוונות
(דרושי הפסח ד"א) שישראל שהיו באותו הדור של שעבוד
מצרים, תיקנו את הניצו"ק שנתפזרו ע"י חטא אדה"ר ע"ש.
ואח"כ ע"י המ"ב מסעות ג"כ נמשך התיקון הנ"ל, והכול
היתה הכנה כדי שיהיו בני ישראל ראויים ליכנס לארץ ישראל.
והנה כבר דיברנו כמ"פ, שהפגם של חטא עה"ד היתה
בבריאת העולם שנברא רק בבחינת טוב שהוא בני' שם
אהו"ה היוצא מא'ת ה'שמים ואת ה'ארץ שעל ידו נברא
העולם, כמ"ש בכל יום מששת ימי בראשית 'כי טוב', וזה
איתא במסכת אבות (פ"ה מ"א) שבעשרה מאמרות נברא
העולם. א"כ כל מאמר נברא בבחינת טוב, וא"כ יוצא
שכבראית העולם נברא ע"י י"פ טוב, אבל ע"י חטא עה"ד
שכתוב בה 'ותרא האשה כי טוב העין למאכל' (בראשית ג ו)
נתערבה בכל הכריאה טוב ברע, ונפגמה בחינת טוב שעל ידה
נברא העולם.

וזהו שמרמזו כאן התורה בתיבת 'מסעי' כי מסע בני' י"פ טוב,
היינו שהתורה אומרת שכל מסעי בני ישראל היתה המשך
ל'אשר יצאו מארץ מצרים' לתיקון חטא עה"ד שתיקנו בארץ
מצרים,

וזהו ויכתב משה את מוצאייהם' היינו שמשה רבינו כתב מה
שכבר עשו בני ישראל, שהוציאו את הניצו"ק מהקל'ת
שנתפזרו ע"י אדה"ר והעולם למקומם, 'למסעיהם' כדי לתקן
בחינת טוב של בריאת העולם.

ואח"כ אומר התורה 'ואלה מסעיהם למוציאיהם' היינו דהרי
התורה ניצחית כי הוא אלהות, ובא לרמז שגם עכשיו צריכים
עוד לתקן חטא עה"ד שעוד לא נשלם תיקונו עד לעתיד
לבוא, וזהו ע"י שיעבור כל אחד את המ"ב מסעות, כמו
שאמר מרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת מסעי אות א), שכל
אחד צריך לעבור את המ"ב מסעות. וזהו 'מסעיהם' בחינת
טוב שצריך כל אחד לתקן, תלוי לפי 'מוציאיהם' להעלאת
הניצוץ שיעלו כל אחד ואחד.

(נאמרו בס"ש פרשת מטות תשס"ח לפ"ק)

ועבדיך יעברו כל חלוץ עבא לפני הוי"ה למלחמה פאשר
אדני דבר (לב, כז).

אפשר להסביר מה היתה הויכוח בין משה רבינו לבני גד ובני
ראובן. דהנה אמרו חז"ל (מגילה כט.) שבכל מקום שגלו שכינה
עמהן, גלו למצרים שכינה עמהן וכו' ע"ש. והנה כשיצאו בני
ישראל מגלות מצרים והלכו במדבר, אע"פ שעדיין לא נכנסו
לארץ ישראל, מכל מקום לא נקרא עוד גלות בערך גלות
מצרים, אבל שלימות הגאולה היתה באמת כשנכנסו לאר"י.

וזהו שמען משה רבינו לבני גד ובני ראובן, 'כה עשו אבתיכם'
וגו' וינעם במדבר ארבעים שנה' וגו' 'כי תשובון מאחריו ויסף
עוד להניחו במדבר ושחתם לכל העם הזה' שעל ידיכם ישארו
בני' במדבר יותר מארבעים שנה, ולא יהיה עוד שלימות
הגאולה לשכינה שהוא דייקא בארץ ישראל.

וע"ז הם ענו למשה רבינו 'גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים
למפנו, ואנחנו נחליץ חשים לפני בני ישראל' דהרי איתא
במסכת בבא בתרא (פ"ג מ"ג) שנעל וגדר ופרץ כל שהוא, הרי
זו חזקה. וזהו שאמרו שאם כדי שיהיה הגאולה בשלימות
באר"י, זה יכולים לעשות ע"י שיכנסו באר"י ויעשו כה חזקה
בנעל גדר ופרץ, ויחזרו בחזרה לסיחון ועוג, וזה יספיק לתיקון
של גלות השכינה.

וזהו שאמרו 'ועבדיך יעברו' ימשיכו 'כל חלוץ' חלוץ בני' ע"ב
ס"ג, בחינת י"ה של שם הוי"ה בחינת מוחין, 'לצבא' בני'
הוי"ה אדני עם ב' הכוללים בחינת יהוד זו"ן, ואז יהיה שם
הוי"ה בשלימות.

'כאשר אדני דבר' אדני' הוא שם אדני, היינו שע"ז יהיה
התיקון לגלות השכינה, כמו שדבר ורוצה משה רבינו שיכנסו
לאר"י ויהיה התיקון לגלות השכינה, ולכן יספיק לתיקון גלות
השכינה כשיכנסו בא"י רק להלחם. ובסוף קיבל באמת משה
רבינו מענתם שיספיק ג"כ מה שיכנסו להלחם בא"י לתיקון
שלימות השכינה.

(נאמרו בס"ש פרשת מטות תשס"ו לפ"ק)

דברי תורה מרבתינו זי"ע

יעשה כך כשיגיע זמנו.

(היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אָף אַת הַזֶּהב וְאֵת הַכֶּסֶף אֵת הַנְּחֹשֶׁת אֵת הַבְּרָזִל אֵת הַבַּדִּיל וְאֵת הַעֲפָרָת (לֹא כֵב).

'העפרת' חסר ואו דין בלחוד. כי בפרשת געולי מדין נלמד לנו דברי מוסר למחר הנפש מן יצר הרע. 'זהב' יסוד אש גאוה וכעס. 'כסף' יסוד המים כסופין רעים האות תענוגים. 'נחשת' רוח הוללת והתפארות רעים ודברים במלים ולשון הרע, וכולל בתפארת שלו שלשה. 'ברזל' לב קשה כברזל לב אכזרי בגבורה רעה. 'בדיל' יש כסופים להתענג גופו בתענוגים רעים, ויש שמתאוה בכסף וזוהב בתים טובים לנצח ולהתגדל על כל. 'עפרת' הוא יסוד העפר עצבות ועצלות לישן כל הלילה, ואין ביסוד עפר אות ואו של חיים, כי כולו עצבות סימרא דמותא, ואת כולם יעבור באש ומים של תורה ומצות, תענוגי אהבת השם יתברך 'זמרה' והבן היטב.

(היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְאֶנְחֵנוּ נַחֲלִץ חֲשִׁים לְפָנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם הִבִּיאֲנֵם אֶל מְקוֹמָם וְיָשִׁב טַפְּנוּ בְּעָרֵי הַמְּבֻצָּר מִפְּנֵי יִשְׁבֵי הָאָרֶץ (לֹב יז).

אפשר לומר בדרך רמז, שבני ישראל צריכים לקיים כל התרי"ג מצוות במסירות נפש, וכל שכן על מצות שבת ומילה וחודש, כמו שרואים (מגילה אנטיכוס) שהיוונים גורו על שבת ומילה וחודש כי הם שורש היהדות, ובני ישראל מסרו עצמם על קידוש השם, והיו שומרים את כל המצוות. והיו 'ואנחנו נחליץ' במסירות נפש 'חשים' ר"ת ח'ודש ש'בת י' דברות מ'ילה, שכל המצוות צריכים לקיים 'לפני בני ישראל' אפילו מתוך דחקות, 'עד אשר אם הביאנם אל מקומם' עד שהשם יתברך ירחם עלינו ויביא אותנו לארץ ישראל, ויהיה הגאולה שלימה במהרה, 'וישב טפנו בערי המבצר' ולא יהיה לנו שום פחד 'מפני ישבי הארץ' מהגויים.

(מעשה שלום' מרבתינו שלום מקאמרנא)

וְיִכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמַסְעֵיהֶם עַל פִּי הוֹיִ"ה וְאֵלֶּה מַסְעֵיהֶם לְמוֹצְאֵיהֶם (לֹג ב).

'מוצאיהם' מלא דמלא ואו יוד. דע שיש באורות עליונים כל המ"ב מסעות כידוע מ"ב שמות ואורות, וכל שבירת הכלים משם מ"ב אבנית"ץ וחבריו כידוע (ע"ה שער שבירת הכלים פ"ב), וכשתקנו והעלו איזה ניצוץ ותיקנו איזה דבר השייך לאות זה, כגון 'רעמסס' על שם ביטול הרע והמסה כהמס דונג מפני אש (תהלים סח ג), וכשכילו וביטלו את הרע בכה אל"ף של אבנית"ץ אל'ופו של עולם, כשידע אדם שאלופו של עולם ממש בכל תנועה ויקבל בשמחה, או יתפרדו כל פועלי און (שם צב י), והרע כלה ואבד באור הגדול הזה, ולזה 'ויכתב משה את מוצאיהם' מה שהעלו ובידרו מסוד הכלים הנשברים, כתב אותם 'למסעיהם על פי ה' הדיינו מ"ב מיני 'מוצאיהם', למ"ב מסעות שיצאו 'על פי ה'. והיו 'ויכתב משה את מוצאיהם' מה שהוציאו כתב ורשם למסעות שיש באורות עליונים מן הברורין הקדושים, 'ואלה מסעיהם' שכתב משה הוא שעל די כחם יבררו הברורין עד ביאת משיח ותחיית המתים, והיו 'ואלה' סוד שם מ"ב 'מסעיהם למוצאיהם' עד ימות המשיח, שבכחם אנתנו מבררין יום ויום ונוסעין ממקום למקום, לברר כל אחד חלקי נפשו כידוע.

(היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְהָיָה כְּאֲשֶׁר דְּמִיתִי לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֲעֲשֶׂיהָ לָכֵם (לֹג נו).

'דמיתי' מלא יוד קדים לתיו. ופסוק זה לברכה ולשמחה, כי הגדולה שלהם והתיקון שלהם בגלות אינו אלא דמיון. 'לעשות' מלא ואו, נתמלאה מתרכבה של ירושלים (פסחים מב:), שנשתלק ממנה היוד של 'ירושלם'. והיו 'דמיתי לעשות' שדבר ונוקבא דקליפה נתקנו, אבל אינו אלא דמיון בעלמא להמעות ולאנות את הרשעים עיניו כיונים, וכל זה 'אעשה לכם' תקונים אמיתים עליות יתירות ולא דמיונות כזכות, אלא אמיתות התגלות אלהות, יתגדל ויתקדש שמיא רבא במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה (ל, ב)

רצה לומר, אמרו רז"ל (קידושין מ:): לעולם יראה אדם שהעולם חציו זכאי וחציו חייב, וכשעושה מצוה אחת מכריע את כל העולם כולו לכף זכות. ואם עושה עבירה אחת מכריע את כל העולם לכף חובה, ח"ו. ובפרט בצדיקי ראשי הדור, ודבר זה תלוי בהם, ועל ידי מוסר שמייסרים לבני ישראל גורמים שעושים מצות ומעשים טובים ומדות טובות, ועבור זה יכול להיות שמכריע לכל העולם לכף זכות. וכמו ששמעתי משם רבינו אלהי רבי אלימלך זלה"ה, שאמר בפיו הקדוש, למה באים הרבה בני אדם אצלי, לבקש עבורם לאיזה ענינים הצריכים להם, זה לבנים, וזה לרפואה לחיים ארוכים, כי אמרו רז"ל: לעולם יראה אדם וכו' כנ"ל. מסתמא אלימלך עשה איזה עבירה, והכריע כל העולם לכף חובה, לזה באים אלי בני ישראל לבקש ממני כל צרכיהם, כי שלחו אותם מן השמים כדי שאפרע להם מה שאני חייב להם, ואם אני עשיתי מצות הייתי מכריע כל העולם לכף זכות, אז לא היה חסר להם שום דבר, ועתה שאלימלך לא עשה שום מצוה, והכריע כל העולם לכף חוב, לזה הם באים אצלי, ליתן להם בחזרה, כל מה שחסר להם. ע"כ.

לזה כתיב כאן 'וידבר משה' בדרך מוסר, 'אל ראשי המטות' ראשי הדור שהם מטיין ומכריעים לכל העולם לכף זכות על ידי עבודתם, והם צריכים יותר להזהר בזה משאר העם. וראשי המטות יאמרו 'לבני ישראל לאמר' לדורות, כי דבר זה צריך להיות בכל דור ודור. 'זה הדבר' רצה לומר על ידי זה שעוסקים בני ישראל במצות ומעשים טובים תמיד, הם גורמים 'אשר צוה' והיבר ודבור כביכול 'הו"ה' בישראל אמן.

(כן בית' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה (ל, ב).

פרש"י בשם המדרש (ספרי מטות א') כל הנביאים התנבאו בכה, מוסף עליהם משה שהתנבא בזה הדבר. ויש להקשות לכאורה, מפני מה דוק כאן אמר בזה הלשון 'וידבר משה אל ראשי המטות'. גם מדוע דוק כאן אמרו חז"ל את הדרש הזה כל הנביאים התנבאו בכה וכו'. גם להבין הלשון מוסף עליהם משה שלכאורה הול"ל גדול עליהם משה וכו' מהו מוסף עליהם משה. ויש לבאר, דהנה כל הנביאים התנבאו ע"י שהוסיף עליהם משה מצנור נבואתו, ע"י התנבאו כל הנביאים ע"י הצנור של משה, וזה הפירוש הוסיף עליהם משה, כי משה 'נאסף על עמיו' ר"ל שנתפשטה נשמתו ודעתו ונבואתו לכלל ישראל עד סוף כל הדורות כנודע מזהוה"ק (תק"ז תיקון סט, קד.), כאשר אמר לו הקב"ה (במדבר כו י) 'ונאספת אל עמך' וזה ממש 'הוסיף עליהם משה', ממש 'עליהם' שהתנבא ב"זה הדבר אשר צוה ד' היינו שכל הנבואות שכל הנביאים מתנבאים עד סוף כל הדורות כל הנבואות האלו כבר 'צוה הו"ה' את משה, ע"י הצנור של משה באו להם אותם נבואות. ולכן אמר כאן דרש זה, מפני שמשה עמד עתה קודם הסתלקותו מן העולם, והתחבר עתה עם 'ראשי המטות' שבכל דור ודור והשפיע להם מנבואתו ודעתו עד סוף כל הדורות, וזה 'לאמר' לדורות 'זה הדבר אשר צוה הו"ה' הכל צוה ד' לאמור לדורות, לכל אחד ואחד בשעתו ולפי דורו.

(פרי חיים' מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא)

לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ל ג).

'לא יחל דברו' תרין דין, ואידך 'יחל ישראל אל ה' (תהלים קד ז). והוא ענין קיווי המיחלים לה' (שם לא כה), והיו 'לא יחל דברו' לא יהיה דברו המבקש לפני אל עולם, בדרך קיווי והוחיל ליחל שיתקבל בקשתו ודבורו, אף שבאמת כל הבקשות נתקבלין לפני אל עולם, אבל לפעמים הוא תוחלת ממושכה מחלת לב (משלי יג יב), אלא ודאי 'ככל היוצא מפיו יעשה' השם יתברך רצונו וחפצו מיד, כד"א (תהלים קמה יט) רצון יראוי יעשה, ודבורו עושה רושם להיעשות תיכף ומיד כדבורו, צדיק גוזר והקב"ה מקיים (שבת נט:): ועושה תיכף רצונו, אפילו 'היוצא מפיו' בסתם, בלתי דביקות והתקשרות אלא אמירה בעלמא,

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר הזב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמאנא זי"ע

פסקי דינים שהביא רבינו ממורן האר"י זלה"ה

איטר יד בתפילין
ואטר יד מניח תפילין על יד ימין כדעת הגמרא והפוסקים ואין בעולם מי שיכול לחלוק על דין הנמרא, ושקר העידו על מורן האר"י, שלא אמר אלא שצריך להיות איטר גמור מיום שנולד דאז הימין שלו הוא שמאל וכן עומדין האונות שלו בהיפך, אבל הרגיל עצמו אין בו ממש ואין זה איטר וכן הוא בפוסקים:
(ס'טו כז ס"ד)

מונת התפילין
מורן האר"י אמר שלכתחלה מי שמאיר עליו אור והיות אלקות של תפילין אל יפנה דעתו מן התפילין אף רגע אם לא בעת עסקו בעיון התורה, וכן באמירות הפרישות והזמירות שהם דברי תורה ממש, ובעת ק"ש ותפילה, אבל באמירות ברכות ק"ש ושאר ענינים אל יפנה דעתו רגע מקדושת היות התפילין, ומן התורה אף בעת עסקו בתורה ותפילה חייב לממש בהם בכל עת שנזכר שהתפילין על ראשו, ובכל מי שמשו צריך לבל: (ס'טו כח ס"א)

לכסות תש"ר בטלית

נכון שיכסה תפילין ש"ר בטלית, שהתפילין הם אות ונכון לכסותם כך הוא על פי קבלת מורן האר"י, וכיון שהוא לכבודו אין קפידא במה שהטלית מונח עליהם, ואם צריך להתפלל מתוך הסידור ואי אפשר לכסותם אף לא כן, אבל בשעת ק"ש ותפילה יכסה אותם לקיים דברי מורן אלקי:
(ס'טו מ ס"ג)

דיני תפלה

מורן האר"י היה מתפלל מלה במלה מתוך הסידור ולא על פה, ולא היה מרים קולו מרוב יראתו וקדושתו, וזולת ביום השבת היה מרים מעט קולו בניעומת ומתיקות מפני כבוד שבת, אבל לאנשים כמונו שפלי ערך חסרי הדעת הרבה פעמים טוב להתפלל בכל כחו וקול רם וערב וטוב לו בזה ובבא, ויעשה במשקל הדעת לשמא דקב"ה אל עולם ב"ה וב"ש:
(ס'טו מט ס"ב)

נסח ברכת יוצר אור

ברכות יוצר אור יאמר בקול דברי, המחזש בטוב, עונים באימה ואומרים ביראה כמנהג אשכנזים, ולא יאמר אור חדש ולא והתקין כי אין הלכה כירושלמי, דאמר אין מסיימין בברכה בפסוק שהרי אנו מסיימין הרבה ברכות בפסוקים, ולכן אל ישנה מדעת מורן האר"י:
(ס'טו נט ס"ד)

פיוטים

מורן האר"י בימים נוראים שהיה מתפלל בין האשכנזים היה אומר כל הפיוטים של ברכות ק"ש, ופסק שאין בזה הפסק, ובפרט שכולם נתקנו ברוח הקודש, והיה מושב כל פיוטי אשכנז על כל השנה ופסק שאין בזה הפסק ויכול לאמרם בכל הזמנים, ולכן מי שעמד בצבור ושותק ואינו אומר עליו נאמר תועבת השם כל גבה לב, גאה וגאון שנה השם, וכל המתעורר נופל בגיהנום:
(ס'טו פה ס"א)

מורן הקדוש הריב"ש נהג שלא לאמרם, ומחמת זה נתפסו המנהג בינינו שלא לאמרם, ורבינו הקדוש מ"ה אלימלך מליוענסק נהג לאמרם בזה ויהי"כ מהמקדש שמורן האר"י אמרם באותו הפעם, וכן מנהגינו ברה"י ויהי"כ לאמרם מטעם זה:
(ס'טו פה ס"ב)

אמן באהבת עולם

יסיים הברכה קודם שליח צבור ויענה אמן אחר ש"צ, ודלא כטעמים ועונים אמן במהרה ובהבלעה עם הש"צ כך פסק מורן האר"י, ואין לשנות, ולשיטת מורן יענה אמן בכל מקום חוץ מאמצע קריאת שמע:
(ס'טו פה ס"ג)

יגדל, ודודי של ר' ניסים

זוהר שלא לומר יגדל ולא היודי של ר' ניסים, כי מורן האר"י הזהיר שלא לאמרם:
(ס'טו פה ס"ד)

חיוב טבילה

בעל קרי אסור בכל דברי קדושה זהו מתקנת עזרא, אבל מצוה לטבול ולזוהר שלא יאמר שום דבר קדושה בעוד טומאתו עליו אם לא מאונס ודוחק גדול, כך פסק מורן האר"י, ומרן הבעש"ט הזהיר מאד אף באונס ודוחק שיטבול בהכרח פעם אחת:
(ס'טו פה ס"ד)

ענינים סגורות בשמו"ע

יעצים עניני בתפלת י"ח ולא יתפלל מתוך הסידור, ואם צריך יענין מעט ובשעה אמירת התפלה יהיו עניני סגורות. ומורן האר"י היה מתפלל מתוך הסידור המזמרות ויוצא וק"ש אבל תפלת י"ח בעינים סגורות. ועינו וכיוצא בו שאינן מענין י"ח ברכות יכול להתפלל בדוחק מתוך הסידור:
(ס'טו פה ס"ד)

שכח ושאל מסר בקיץ

במדינות אלו אם שכח ושאל מסר בקיץ בעת שצריכין מסר יחזור ויתפלל ואין צריך חידוש כלל כלל כי מעיקר הדין סוגיין דעלמא דלא כראש, אפילו בשומע תפלה ענוש יענושו, ולכן פסיטא שצריך לחזור וחיוב לחזור כי תפלה צורך גבוה וממלא יתוקן למטה, וכיון דבשמי מרומים לא שייך גשמים אחר ניסן כלל השואל גשמים מנאץ וצריך להענות באותו יום או ביום שלאחריו על הפגם שעשה ומחויב לחזור, וכן

דעת מורן הב"י נוטה יע"ש, ומקבלת מורן האר"י יכריע כל ההררים הגבוהים ובתוכם מור"ם מרן רשכבה"ג, ובפרט שהוא סכנה גדולה:

תפלת לחש וחזרה הוא חיוב גמור

ש"צ שנכנס לבית הכנסת והוא צריך לירד לפני התיבה יורד ואומר בקול רם התפלה ואו"ח מתפלל בלחש, כי תפלת לחש וחזרה הוא חיוב גמור לשניהם כדעת מורן האר"י ז"ל:
(ס'טו פה ס"ד)

דיני קדושה

צריך אדם לכוין בקדושה ביותר לקדוש שמו ויתעלה, וכיון הרגלים בעת הקדושה בסוד ורגליהם רגל ישראל. גם לא היה נוהג מורן האר"י לעשות שלשה פסיעות אחר הקדושה ולומר שלום, ולחזור למקומו. ומורן ז"ל לא היה נוהג כן, אלא כשהש"צ היה רוצה להתחיל הקדושה היה פוסע שלש פסיעות לפני מקום שהיה שם עד אחר עמידה, והיה נשאר שם במקומו עד אחר נפילת אפים, והיה מכיון מאד הרגלים, והיה אומר נקדישך ונעריצך בקול רם, וגם ק"ק בקול רם והשאר היה אומר תיבה ותיבה עם הש"צ, ועוצם עיניו ודולג שלשה דילוגים. ואין לומר נקדש את שמך כמנהג אשכנזים אלא נקדישך ונעריצך:
(ס'טו קכא ס"א)

מודים דרבנן

מודים דרבנן ישחה ראשו בלבד ולא גופו, ב"ח ודעת מורן האר"י, וכך הלכה:
(ס'טו קכב ס"ב)

שים שלום

אין לשנות בברכת שים שלום לא בערבית ולא במנהג ולא בשום פעם, מורן האר"י זלה"ה:

ברכת כהנים

יאריכו הכהנים בוישמך, ויחוק, שלום, כדי שיאמרו הקהל רבון לבטל חלומות רעות, וזה מבואר בגמרא וזוהר ובדברי מורן האר"י, ומי שאינו עושה כן עתיד ליתן את הדין:
(ס'טו קכג ס"ד)

נפילת אפים

כשנופל על פניו שחרית או במנחה בין שיש תפילין על זרוע לא יפול אלא על זרוע שמאל, מורן האר"י. והמשנה מדעת מורן האר"י אינו אלא לב טועה כי מורן בקדושתו וברחו קדשו ובגודל חכמתו מכריע כל המנהגים:

מקדימין נפילת אפים לוהוא רחום כדעת מורן האר"י:
(ס'טו קכד ס"ד)

בכל ימי ניסן א"א למנוח יענך ולא עקידה כי כך הוא על פי מורן האר"י, וכך הוא מנהג ספרד דבכל יום שאין אומרים תחנון עפ"י עיקר הדין אין שם אמירת למנוח ולא עקידה עיני פל"ח וכך צריך לנהוג:
(ס'טו קכה ס"ה)

קדושת וזבא לציון

קדושת תרגום אומרו בלחש ובקול רם כפי שיזדמן לו, מורן האר"י, ודעתי שצריך לשמור לגאון עוזיו דמתקל דלא יאמר בקול רם ביחד עם הצבור אבל יחיד בפ"ע אומרה בקול רם ע"ש אמת:
(ס'טו קכז ס"ז)

קריאת התורה

מורן האר"י כשהיה יושב כמה שנים במצרים סגור ומסוגר, היה מתפלל בכל יום במנין קדש ולא היה קורא בב"ה בס"ת, כי לא רצה לטלטל ס"ת על הגיטול שישב שם, ובשבת היה בא לביתו והלך לבית הכנסת ושמע הקריאה מן החוץ, ובב"ה לא היה חושש כלל לס"ת:
(ס'טו קכח ס"ח)

צריכין לישב בשעה שקורא בתורה, מורן האר"י:
(ס'טו קכט ס"ח)

ביטול עכובים

אסור לשחות קאפץ בבית עכ"ם משום ביטול עכ"ם, והעובר ע"ז עבריין הוא ופרצין נדר ישכנו נח"ש דרבנן, מורן האר"י:
(ס'טו קכס ס"ח)

נטילת ידים

צריך לטבול כל היד עד הקנה של זרוע ומי שאינו נוטל כן הוא עבריין דעובר על דברי חכמים כיון שכן הסכמת רוב ראשונים וזוהר ומורן האר"י והעובר על דבריהם תאכלהו אש לא נפח:
(ס'טו קכז ס"ח)

בשר והלב

אכל גבינה ממש אין לאכול אחריו בשר עד שעה לפחות, ובעל נפש לא יאכל עד הלילה, וכן אם אכל חמאה או חלב גם כן עד הלילה וכן נהג מורן האר"י, אבל תבשיל של חלב כגון קאפץ וכיוצא וכן תבשיל של גבינה וחמאה די בהמתנת שעה, וצריך קינוח והדחת פה, אבל אחר תבשיל של בשר אפילו תבשיל של בשר עוף ימתין עד הלילה ולפחות שש שעות, ולא יאכל אפילו תבשיל של גבינה עד שש שעות:
(ס'טו קכז ס"ח)

שתייה לפני הסעודה

טוב לזוהר לשנות שום משקה קודם נטילת ידים פחות מרביעיית, ויברך שהכל וכיון לטבול כל משקין שבסעודה, אם יש לו יין או צירק, שהרי היין פוסט כל מיני משקין אם מכיון לפטרם. אבל שתי רביעיית בין מין ובין משאר משקין קודם נטי צריך לברך אחריהם ברכה אחרונה כדון, וזהו הדעת אמיתי נכון וישר ומי שאינו מברך עושה עון פלילי, מורן האר"י:
(ס'טו קכז ס"ח)

מים אחרונים

צריך לטבול ידיו במים דוקא, וצריך לנגב ידיו קודם הברכה וכן מנהגה כדעת הרמב"ם, וצריך שיהיו המים ראויים לשתיית בהמה כפסק הרמב"ם, וכך הוא דעת מורן האר"י עפ"י זוהר שהוא נטילה גמורה ראויה:
(ס'טו קכז ס"ח)

כוס של ברכה

מקבלו בשתי ידיו משתי ידים של זולתו, דאם לא כן מה זה לשון מקבלו יתקנו מבעי ליה למימר, אלא כדעת מורן האר"י שיקבל משתי ידיו וזולתו דכתוב שאו ידיכם קדש וברכו את ה' הלך מקבלו בשתי ידים היינו שישושי שתי ידיו וזולתו לוקח הכוס בשתי ידיו ונותנו על ימין המברך, וכי ע"ש:
(ס'טו קכז ס"ח)

ברכת הפירות

תותנים הגדלים בסנה שהוא אילן, וכן פירות הגדלים על כל אילני סרק, מברך בפ"ע כדעת מורן האר"י, וכן עמא דבר, ברכ"י:
(ס'טו קכז ס"ח)

על כל עשבי השדה כגון עשב הנקרא קוואסאק והן עליו חמוצין מברך עליהם בה"א, וכן על כל מיני עשבים ופירות הראויין הגדלים ביערות ומדברות אם הם ראויין לאכילה מברך עליהן ברכותן הראויה, אם אינם ראויים לא יברך עליהם, אם יתיק אותם יברך עליהם ברכה הראויה, כך פסק מורן האר"י, והחולק עליו חולק על השכינה שכן הלכה על פי כל הראשונים:

תפלת מנחה

מורן האר"י הזהיר מאד אף שיזדמן אונס להתפלל מנחה אחר שקיעה יזרח להתפלל הקהל בלחש והש"צ יחזור כל התפלה בקול רם, כי הכל הולך אחר התחלה:
(ס'טו קכז ס"ח)

האר"י ז"ל היה נזהר תמיד שלא לספר אחר חצות שלא לעבור על דברי חכמים, והיה נזהר מעת מנחה גדולה ואף בע"ש דלא שייך גזירה שהרי בהכרח יפסיק משום קדושת שבת, היינו תוספת שבת, ואו"ח יכול להתפלל מנחה, אפי"כ היה נזהר, ואשרי למי שזמיר, וכי ע"ש:
(ס'טו קכז ס"ח)

תפלת ערבית

אנשי כנה"ג תיקנו קודם ערבית לומר פסוק והוא רחום וכו', ובליל מצוש"ק חייב ג"כ לאמרו ולא כקלי הדעת שאין אומרים במצוש"ק, כי מבואר בזה ובדברי האר"י שחייב לאמרו וחיים:
(ס'טו קכז ס"ח)

ערב שבת

טוב ליישן בערב שבת אפילו מי שאינו יושן ביום, ובפרט בשבת קודש שהשינה הוא זכה וטובה לנשמה, והאר"י היה יושן שלשה שעות:
(ס'טו קכז ס"ח)

טוב לומר על כל דבר שיקנה ומכין על שבת זהו לכבוד שבת, וכן בכל מה שעושה יאמר בפה מלא לכבוד שבת, מורן האר"י זלה"ה:
(ס'טו קכז ס"ח)

מוטר לטבול צפרני ידיו ורגליו ביום אחד, כי כן הסכים מורן האר"י זלה"ה ועשה מעשה, ואם בא לחוש לעניני הבל של תורה ישירי אצבע קטנה של רגלו:
(ס'טו קכז ס"ח)

מצוה וחויב מדברי מורן האר"י ומדברי זוהר הקדוש לטבול בנהר או במקום בכל עש"ק. וחייב לטבול שחרית קודם התפלה ביום השבת עפ"י מורן האר"י ומי שעובר על דבריו בלי אונס שמי ליה למיקרי עבריין, כי כל דבריו אפילו אפי' קטן הוא שמי ששמע אל מפי מלאך ולא מפי שרף אלא אפי' הקב"ה בעצמו:
(ס'טו קכז ס"ח)

אסור לאדם לגדל שער ראשו על פי זהר ועל פי מורן האר"י אם לא מתוך אונס גדול, והמגלה בכל ע"ש אשרי לו, וכך נהג מורי דודי רבנו צבי הקדוש, ועל"פ בכל שתי שבועות ויבדוק שלשה שבועות וכו', ואסור לגלח בימי עומר מן ערב פסח עד ערב שבועות והמגלה בל"ג בעומר הוא עבריין ועובר על דברי מורן האר"י ששקול כשבעים סנהדרין של משה רבינו ויותר:
(ס'טו קכז ס"ח)

מוטר לטבול הצפרנים כסדרן זה אחר זה ואין זה אלא דברי הבבליים של תורה ואין כאן חשש כלל כיון שמורן האר"י היה מלעיג על זה לית בו חשש כלל כן כתב ברל"י ופשוט, ומה שהביאו בשם מורן להפיק כי בעונותינו עלה ערב גדול שעבר ממנה תלמידים שאינם מהוגנים בתוך דברי מורן וכבר הזהרת על זה בנפש מבלי לעיין אלא בדברי הרח"ו יש בזה לדבר הרבה ואין כאן מקומו להאריך:
(ס'טו קכז ס"ח)

מון האלקי רבי יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה זינ"א 'האריז"ל' ה' אב של"ב

מצות עשה ללמוד כתבי האר"י

דע שכל ספר הזוהר וחיוב לימודו, וחיוב לימוד של כתבי מון האר"י, הכל מצות עשה לדבקה בו ודברים יא (ב) ולדע שיש אלוה מצוי בידיעה קדושה בפרט, וביחודים ואהבה ויראה ואחדות.

נתיב מצותיך

סדר לימוד הזוהר וכתבי האר"י דייקא לא יהיה לו

שום פחד

אתם בניי אחיי ורעי, אם תזכו לפני השם להסיר מעט מגסות ועוביות החומר, אזי תדבק נפשכם בספר הזוהר ובכתבי האר"י. וסדר הלימוד יהיה מתחלה ללמוד ספר הזוהר לדבר נפשו באותיות התורה וברזי התורה, דרך הכבושה בסתם. ותלמדו אח"כ בכתבי האר"י, בספר עץ חיים, ובפרי עץ חיים, ובליקוטי תורה, אוצרות חיים, מבוא שערים, זוהר הרקיע, ותעיינו היטב בכל מילה. ואין לכם מתיקות עריבות ידידות התורה בתכלית, אם לא תקשרו עצמיכם באור רוי התורה וסודיה, ועל זה נאמר (תהלים יט יא) 'מתוקים מדבש ונופת צופים'. לידע היאך לינהוג בכל תנועה ותנועה, טעמו וראו כי טוב ד'. ומכל הספרים הנ"ל שכתבתי לכם בניי, אל יהיה לכם ואל יעלה בלבבכם שום פחד ללמוד, כי על ידי לימודם יתקדשו ויטהרו רמ"ח איברים וש"סיה גידים. ותוכלו לקדש ולטהר כל אבר ואבר להיות מרכבה אלוה מצוי בידיעה קדושה בפרט, וביחודים ואהבה ויראה ואחדות.

נתיב מצותיך

ע"י לימוד כתבי האר"י זוכה לתורה לשמה

בדור הזה האחרון, מי שאינו עוסק בספר הזוהר ותקונים וכתבי מון האר"י, שהם חיים ממש לנפש, בלולה במקרא ובמשנה ובתלמוד ופוסקים, ידע נאמנה שכל תורתו שעוסק הוא משפה ולחוץ כדוא, ואין לו עסק בחיים והארה לנפש, והוא כולו טעות ורמאות, ואינו עוסק בתורה אלא להיות מאנשי שם להיות רב וראש גדול הדור ולהשתרר על הבריות, ואין לו חיים ולא חלק בחיים. ועיין בתיקוני ז"ח לית בנו מאן דיתער לגבה לרצות לה עם בעלה, צווחין בכל יומא וליליא באורייתא דעל פה בכמה קושיין, וצווחין בה ככלבין דאמרו הב הב, הב לן עותרא, הב לן יקרא, ולית מאן דישתדל לסלקא שכיתא. ובנדאי לא ישיג אורחת חיים אלא על ידי לימוד הזוהר וכתבי מון הרח"ו בלבד, וכן בספר שערי אורה שכולו אור, וכבר הארכנו הרבה מזה שלא תהיה מקובל אלא עבוד מאהבה ועבוד מיראה.

היכל הברכה

השראת השכינה רק ע"י כתבי האר"י

ובדור הזה אי אפשר להמשיך שכיתא עליונה, אלא על ידי הזוהר וכתבי מון הרח"ו בלבד שנאמרו ברוח הקודש, ובדור הזה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים (תהלים לד יג), מבלי לבלות יום בלתי קדושה לראות טוב עוה"ב בעוה"ז, ידבק נפשו בספר הזוהר ובכתבי מון הרח"ו בלבד שנאמרו ברוח"ק.

היכל הברכה

לימוד תורת הנסתר בזמננו

מה שהותר לנו בזמן הזה לדרוש במעשה מרכבה ע"י מון האר"י שאמר שכן מסכימים בשמים ממעל, שבדור הזה התורה הנסתרות נעשו כנגלות. והוראה זו היא כהוראה שיצא מפי הקב"ה ובי"ד היתר.

היכל הברכה

בימים ההוא חזון נפרץ, ואמר מון האר"י, שכל מה שבא בדברי חז"ל עונש על המגלה רזין, זה היה בזמניהם, אבל השתא שמחה וחדוה לפני הש"י לעסוק כל אחד ברזין דאורייתא. 'בשווקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי' (ש"ש ג ב), וללמוד בה להאיר על נפשו הארה נפלאה מאור אין סוף חיות אלהות, אור נערב בהתגלות אלהות, מאן בעי סמא דחיי יאכל מיעץ

החיים ומפריו, ספרי הקודש של מון הרח"ו ויטאל דוקא, ובשאר לא יעין אפילו עיונה בעלמא.

הסכמת רבינו מהר"א מקאמרנא לספר באר אברהם

קושיות בלימוד כתבי האר"י

דע אחי הנעים ביותר, שמעתי מאמור"ר מובהק זלה"ה, שבעניינים כאלו בקבלה אסור להכניס עצמו בקושיות גשמייות להדמות לציור הגשם, וכן אפילו לקושיות בענין הנסירה ג"כ אמר לי בפירושו. שאל יקשה לך לעולם בעניני רוחני מה שאמר רבינו מון האר"י זלה"ה, כי רובו ככולו נתתרץ כשלימודך יהיה דייקא לשמה. ואמר לי שהוא הקדוש שמע ג"כ זאת מהרב הק' רבי יהודה צבי מראזלי זלה"ה, שאמר שעיקר לימוד בכתבי האר"י זלה"ה הוא רק להחיות את נפשו ודיבורים קדושים שלו ולא להחכים יותר, אלא יודע בבירור מה שהוא אומר בפה מלא דיבורים אלו בעת לימודו לשמה, שאלו דברים מתנענעים למעלה, ומזה בא לדביקות הבורא ב"ה ובי"ש חי וקיים לעד, ולא יותר. וכך קבלתי עלי, שלא להקשות שום קושיא בעולם כל ימי על דברי האר"י זלה"ה. ובנדאי בלי ספק לא השבתי לאיש אחר אלא מחמת אהבה הישנה, ויודע אני ומכיר אותו שיש עליו עומ"ש בפשיטות בלי שום חכמות חיזונית, לזה אשיב מפני כבוד התורה שבו, ומהיום והלאה אבקש מכמעתי"ה שלא יקשה עוד, אלא לימודו יהיה כדי להידבק בהבורא ב"ה בעת התפילה והמצות, שיבא מזה למידות טובות ומעש"ש בכל יום אמן.

תשובת מהר"א מקאמרנא, נדפס בוזהר חי

יסוד גדול והתועלת בלימוד כתבי האר"י

אתם אחיי תדעו, כלל גדול בעיניי אלהותו יתברך הנעלם מכל חי, שכל מה שתמצא ותשיג בסתרי המרכבה, תדע באמונה שלימה כמו שבאמת לא יושג לשום נברא, אלא לידע שיש שם אלוה מצוי בעולם הממציא כל המציאות, כהדין קמצא דלבושיה מניה וביה, וכח הפועל בנפעל, אבל לא יושג מהותו באין פנים. כן בכל דרכי הספירות לא תשיג בדעתך אלא שיש מציאות ספירות הקדושות אשר על ידם מנהיג האין סוף ב"ה את כל העולמות, אבל חלילה לא תצייר בדעתך שום ציור והשגה חלילה, כי מה ידעת מה פשפשת מה חקרת, כולא סתים קדמיתא. ואם יפתוך היצר מה לך לייגע עצמך במושכלות ובסודות התורה אחר שתכלית הידיעה שלא נדע, אל תאמר כך בני, שהרי הוא מצוה מן התורה, כמבואר בוזהר ובדברי רבינו הרמב"ם ובדברי רבינו בחיי, שמצוה לחקור בגדולת הבורא ובמדותיו, וזהו מצות עשה לידע בדרך פרט וידעתם כי אני ה' אלקיכם.

וגם התועלת בזה הוא שני דברים: אחד, שעל ידי ידיעה וחקירה ולימוד הקדוש הזה, יתוסף בך יראה ואהבה ודביקות גדול, כיון שאתה יודע ומאמין שכל מצוה ודבור, וכל תנועה ומחשבה מעורר למעלה בשרשים עליונים, תהיה נהר ממוחשבות בטלות, וכשתעשה איזה דבר קדושה תעשה ברזיות ובשמחה ובאור ותענוג, עד אשר לא יכילהו הרעיון גודל התלהטות ונעימות עריבות ידידות מתיקות חשק חפץ דביקות דבור אהבה לאחד יחיד ומיוחד, אשר כל הדברים אלו נעדרו אצל מי שאין תבונה בו.

והשני, ישיג בזה תועלת גדול לעתיד לבוא, שבעת ההוא ישיגו כל אלו העניינים של אלהותו יתברך בלי מסך מבדיל, וכל העסקים בתורה לא יהיה אלא בחלק פנימי ואם אתה תזכה לעמוד ביניהם תעמוד כאלם לא יפתח פיו, ואשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלינו אשר שמת חלקינו מיושבים לפניך מלך עליון שיש חלקנו עמכם.

אוצר החיים

סדר לימוד של רבינו מהר"א מקאמרנא בכתבי האר"י

שמעתי מאמור"ר זלה"ה מפיו הקדוש ממש, שהיה לומד כל כתבי מון האר"י זלה"ה, כבהמה שאינה יודעת כלל, וכל לימודו לא היו אלא לדבק רוחו ונפשו בדבקות הקב"ה בשעת לימודו, ואם הופיע לו הקב"ה איזה הראה מוטב, ואם לאו, היה לומד ומנענע התיבות והאותיות סתם בלי שום חכמות לידע חי"ו איזה מהות או צורה חס מלהזכיר. וכל לימודו בכתבי מון האר"י זלה"ה, לא היה אלא כדי שיוכל לדבק בבורא ב"ה בעת תפלתו ועבודתו במצות ומעשים טובים, מדות טובות, שע"י יוכל לזכך את נפשו ורוחו, אבל לא להיות מקובל בחכמות חי"ו.

כן בתי

כשהייתי בן שבע, בערה בי כאש להבת לחכמת מון האלקי האר"י, ולמדתי כתביו באימה וביראה ובגודל התלהבות, וכל דבר הקשה שאלתי את אבי, ולמדתי בדוחק ועוני, וזכיתי לכמה עניינים נפלאים ומדריגות קדושות.

מגילת סתרים

תקונים גדולים לנשמה

וכל אות ואות של ספר הזוהר וכתבי מון של הרח"ו דוקא, ושערי אורה, הם תקונים גדולים לנשמה, לתקן כל הגלגולים, וכן כל מעשה מרכבה, ובפרט כשתהיה דבוק לצדיק אמת על תירא ואל תחת.

נוצר חסד

למוד כתבי האר"י עם חסידות דייקא מביא

השפעות לעולם

יש הרבה שוטים שבורחים מללמוד רזין של מון האר"י וספר הזוהר, אשר הם חיינו, ולו עמי שומע לי בעקבות משיחא אשר הרע והמינות גובר, היו שקודין כל ימיכם ללמוד ספר הזוהר והתיקונים כתבי מון בלול עם חסידות והקדמות של מון הריב"ש זצ"ל, והיו מבטלין כל הגזירות רעות, והיו ממשכיין שפע ואור על כל העולמות, וכן השפעות פשטיות בני חיי מונוי, טעמו וראו כי טוב ה', ממש חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזוהר ובכתבי מון, ללמוד בקדושה ובשמחה ובנועם וביראה ואהבה, כל אחד לפי השגתו וקדושתו, וכל ישראל קדושים, ומה אעשה השי"ת יאיר לעמו באור התורה.

נוצר חסד

מדריגת מון האר"י

עד שעמד אור המאיר לארץ ולדרים, אלקי קודש קדשים רבינו יצחק לוריא זצ"ל, שהיה אביו אשכנזי ואמו ספרדית נארץ מצרים, והיה מדריגתו גדול כמו מן הנביאים, לא נראה ולא נשמע מדריגות גבוהות כאלו אף בימות התנאים, ולא נתגלה מדריגתו חלק מאלף אלפי אלפים ממש בלי גזומא.

זו זהב

רבינו מהר"א מקאמרנא היה לו נשמת וצורת מון

האר"י

ופעם אחת אמר לי, שיש בחלק נשמתו הטהורה חלק אחד מנשמתו של האר"י זלה"ה, ואפילו הצורה של האר"י זלה"ה יש לי שווה בשווה, וגם חלק אחד יש לי מנשמת הבעש"ט זלה"ה. לזה כל ימינו לא היה יום, שלא היה מדבר מן הבעש"ט זלה"ה ומהאר"י זלה"ה. וגם היה לו חלק אחד, מינוקא הנוזר בוזהר.

הקדמה לזוהר חי

למה לא דיבר מון האר"י בדרך העבודה

ופעם אחת שאל מון הריב"ש את מון האר"י ז"ל: מפני מה דיבר הסודות כל כך באתגליא ולא בדרך עבודה. והשיב לי, שאם היה חי עוד שתי שנים, היה הכל מתוקם.

מעשה השם